

2 Achoimre ar chostas na freagartha do Covid-19 – Márta 2020 go Feabhra 2021

2.1 An 30 Eanáir 2020, dhearbhaigh an Eagraíocht Dhomhanda Sláinte an ráig de Covid-19 mar éigeandáil sláinte poiblí lenar bhain ábhar imní idirnáisiúnta. Tuairiscíodh an chéad chás d'ionfhabhtú Covid-19 in Éirinn an 29 Feabhra 2020.

2.2 Tháinig athrú ar fhreagairt an Rialtais do Covid-19 le linn na paindéime chun aghaidh a thabhairt ar an staid a bhí ag athrú agus chun aird a thabhairt ar thosca sláinte poiblí agus ar thosca sóisialta agus eacnamaíocha. Foilsíodh plean gníomhaíochta náisiúnta chun freagairt do Covid-19 i mí an Mhárta 2020. Ba iad na príomhaidhmeanna a bhí leis an bplean sin ná íoslaghdú a dhéanamh ar an riosca go n-éireodh daoine tinn, íoslaghdú a dhéanamh ar an tionchar sláinte, folláine agus sóisialta ar na daoine sa bhaol is mó agus laghdú a dhéanamh ar an gcur isteach eacnamaíoch agus sóisialta a bhaineann le Covid-19.

D'fhoilsigh an Rialtas cúig cinn de phleananna náisiúnta freagartha straitéisí go dtí seo.

- An plean gníomhaíochta náisiúnta chun freagairt do Covid-19 (Márta 2020)
- Treochlár chun sochaí agus gnó a athoscailt (Bealtaine 2020)
- Teacht aniar agus téarnamh 2020-2021: Plean maidir le maireachtáil le Covid-19 (Meán Fómhair 2020)
- Teacht aniar agus téarnamh Covid-19 2021: An bóthar amach romhainn (Feabhra 2021)
- Covid-19: Tuiscint nua ar an dúshlán, leanúint dár dtéarnamh agus athnascadh (Lúnasa 2021).

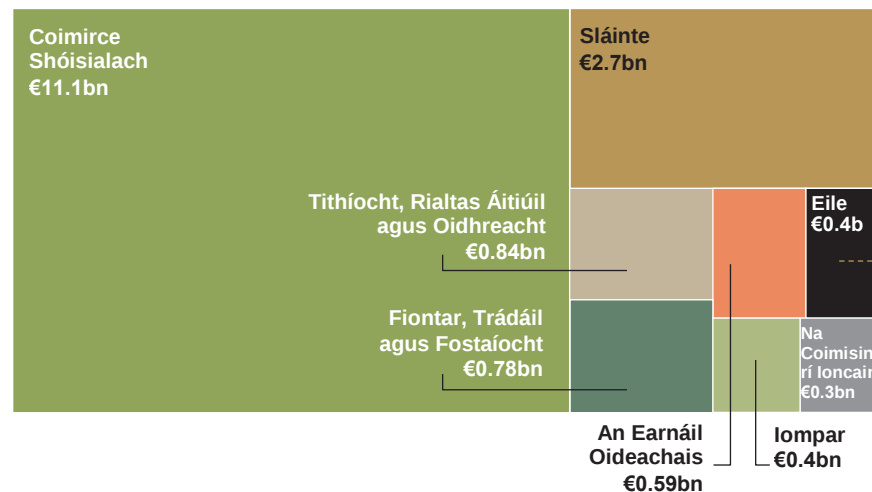
2.3 Ullmhaíodh an tuarascáil seo chun forbheathnú a thabhairt ar an gcostas a bhaineann leis na freagairtí díreacha do Covid-19 nó dá thionchair, mar a thuairiscigh na ranna ábhartha rialtais iad. Áirítear leis na figiúirí atá curtha i láthair na costais a tabhaíodh ar scéimeanna tacaíochta nó ar chaiteachas díreach ar fhreagairtí do Covid-19 sa 12 mhí suas go deireadh mhí Feabhra 2021. Ós rud é go raibh a lán tacaí fós ar siúl tar éis an dáta sin, leantar le costais a thabhu ina leith. Mar sin, ba cheart caitheamh leis na figiúirí mar mheastacháin eatramhacha ar chostais na bhfreagairtí. Ba cheart a thabhairt faoi deara nach n-áirítear leis na costais atá tuairiscithe na costais phá ná na costais chaiteachais riaracháin/ghinearálta a thabhaigh na vótaí, e.g., costais phá na mball foirne a ath-implonnaíodh chun obair ar fhreagairtí do Covid-19.

Cuid 1 Costais dhíreacha iomlána ar idirghabhálacha Covid-19

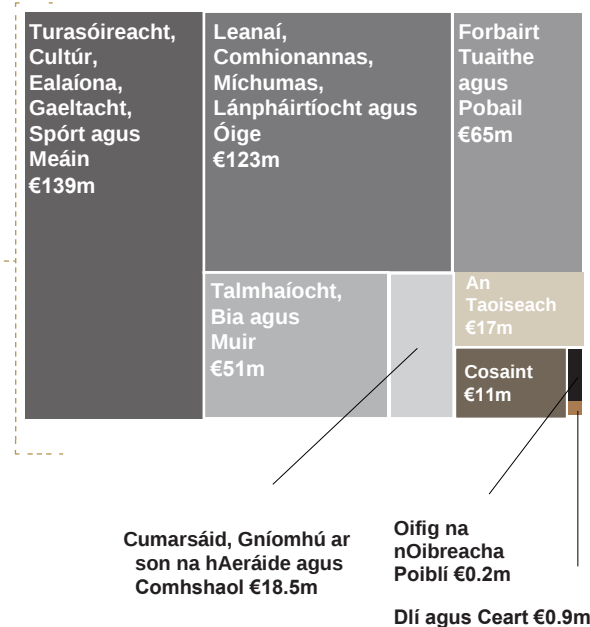
Caiteachas iomlán

Meastar gurb ionann agus €17.1 billiún an caiteachas díreach iomlán a tabhaíodh mar thoradh ar Covid-19 sa tréimhse aon bhliana dar críoch an 28 Feabhra 2021 (féach Fíor 2.1 agus Fíor 2.2). Tá an Roinn Coimirce Sóisialaí, an Roinn Sláinte, an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta agus an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta freagrach as 90% den fhiigiúr sin.

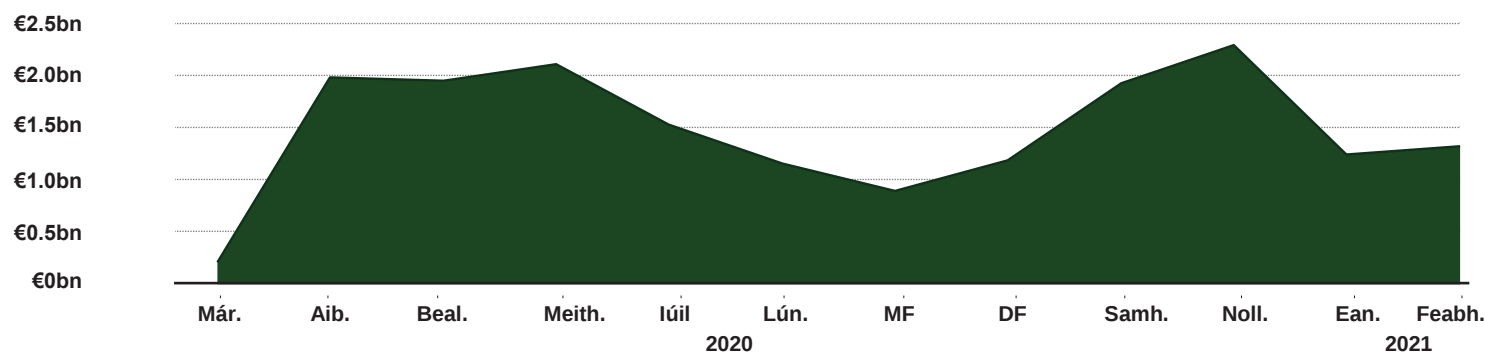
Fíor 2.1 Miondealú ar an gcaiteachas iomlán de réir roinn rialtais

Fíor 2.2 Miondealú ar chaiteachas 'eile'

Fíor 2.3 Amlíne an chaiteachais iomláin

Foinse: An Roinn Coimirce Sóisialaí; an Roinn Sláinte; an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta; an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta; an Roinn Oideachais; an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta; an Roinn Iompair; an Roinn Dlí agus Cirt; an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara; an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíocht agus Óige; an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil; an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail; an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán; an Roinn Cosanta; Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

Nóta: Thug an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta miondealú míosúil ar 95% dá caiteachas iomlán.

Cuid 2 Anailís de réir roinne

Coimirce Shóisialach

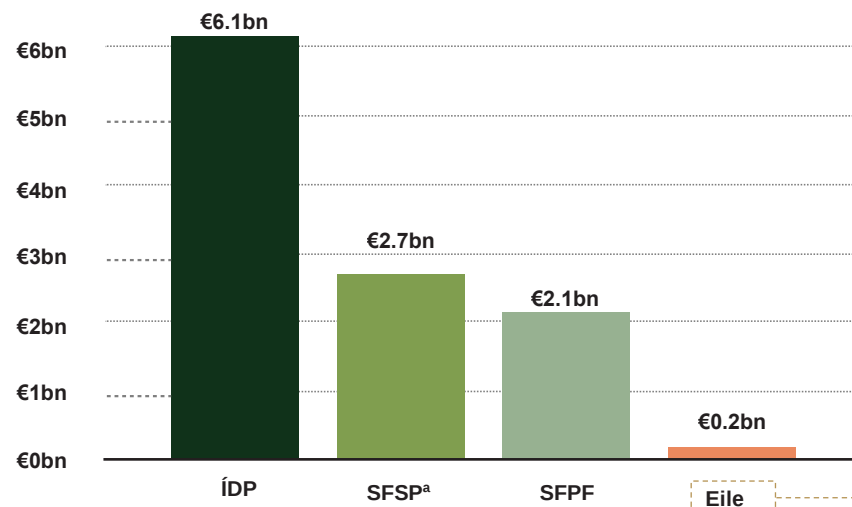
Thuairiscigh an Roinn Coimirce Sóisialaí gur thabhaigh sí caiteachas €11.1 billiún ar scéimeanna a bhaineann le Covid-19 suas go deireadh mhí Feabhra 2021.

Bhí íocaíocht dífhostaíochta phaindéim Covid-19 (ÍDP) freagrach as níos mó ná leath chaiteachas na Roinne (55%) ar Covid-19 (féach caibidil 11 chun tuilleadh mionsonraí a fháil faoin scéim sin).

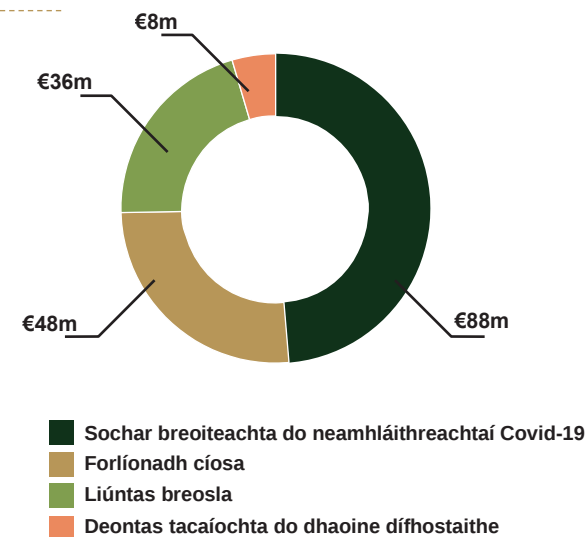
Le chéile, bhí an scéim fóirdheontais shealadaigh pá (SFSP) (Márta go Lúnasa 2020) agus an scéim a tháinig ina diaidh, an scéim fóirdheontais pá fostaíochta (SFPF), freagrach as 43% de chaiteachas na Roinne. Ba í Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim a riar na scéimeanna sin (tugtar tuilleadh mionsonraí faoin scéim fóirdheontais shealadaigh pá i gcaibidil 12).

Tá uainiú na n-íocaíochtaí faoi scéimeanna na Roinne ag teacht le buaicthréimhsí na srianta ar oibriú gnólachtaí (féach Fíor 2.6).

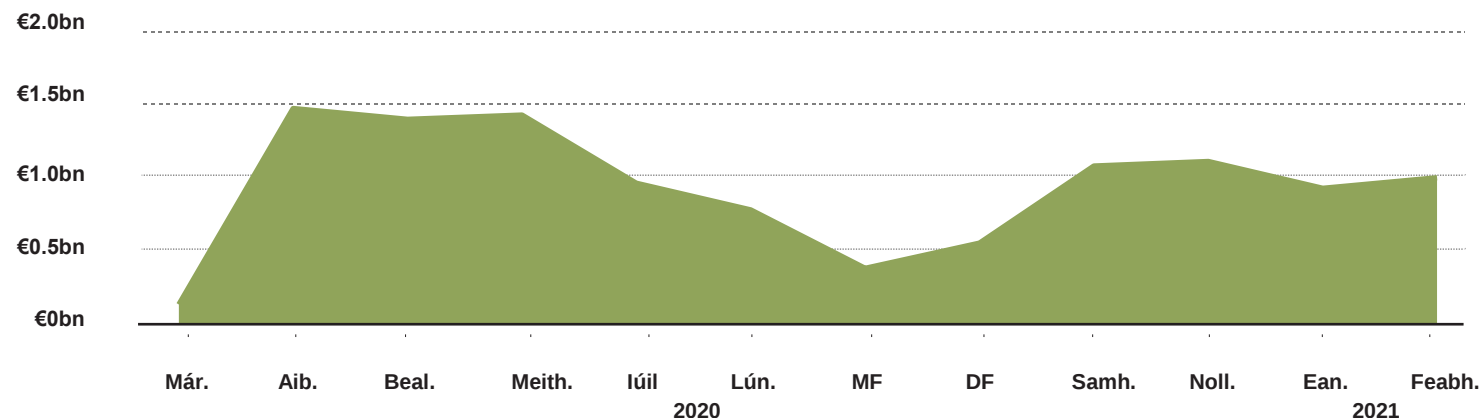
Fíor 2.4 Caiteachas Coimirce Sóisialaí ar thacaí

Fíor 2.5 Miondealú ar chaiteachas 'eile'

Fíor 2.6 Amlíne an chaiteachais Choimirce Sóisialaí

Foinse: An Roinn Coimirce Sóisialaí

Nóta: a Áirítear le caiteachas na scéime fóirdheontais shealadaigh pá €3.4 milliún a bhaineann leis an scéim aisiocaíochta d'fhostóirí a bhí i bhfeidhm sular tugadh an scéim fóirdheontais shealadaigh pá isteach.

Cuid 2 Anailís de réir roinne (ar lean)

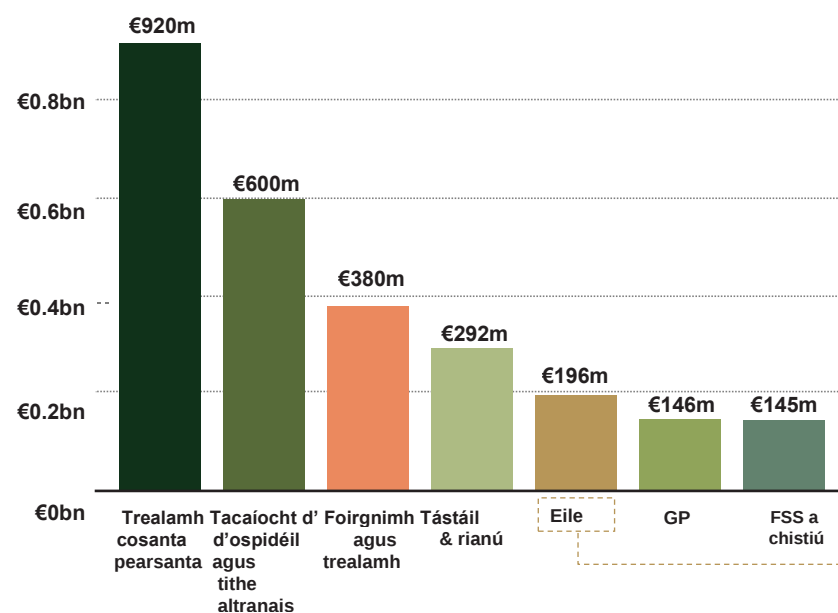
Sláinte

Bhí trealamh cosanta pearsanta freagrach as beagán níos mó ná aon trian den chaiteachas €2.7 billiún a bhaineann le Covid-19 faoin vóta don tsláinte.

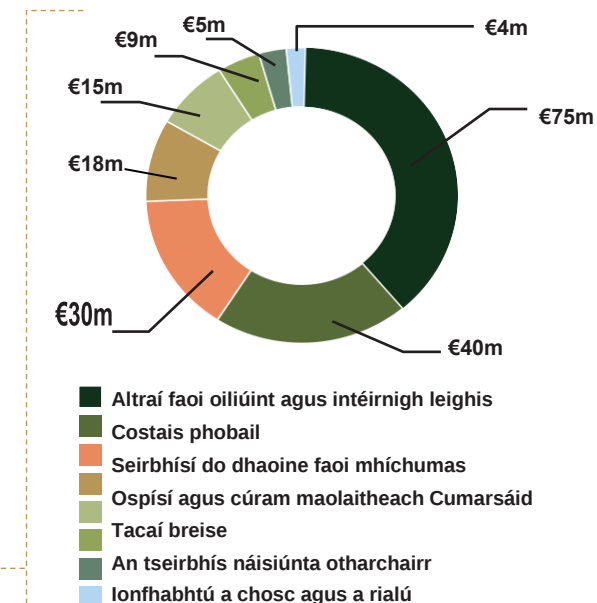
Bhí cistiú chun freastal ar chostais foirgneamh agus trealamh a bhaineann leis an bpaindéim freagrach as 14% (féach Fíor 2.7).

Ba i míonna tosaigh na paindéime, i.e. Aibreán go Meitheamh 2020, a tabhaíodh an bhuaic-chaiteachas ar fhreagairtí do Covid-19 san earnáil sláinte (féach Fíor 2.9).

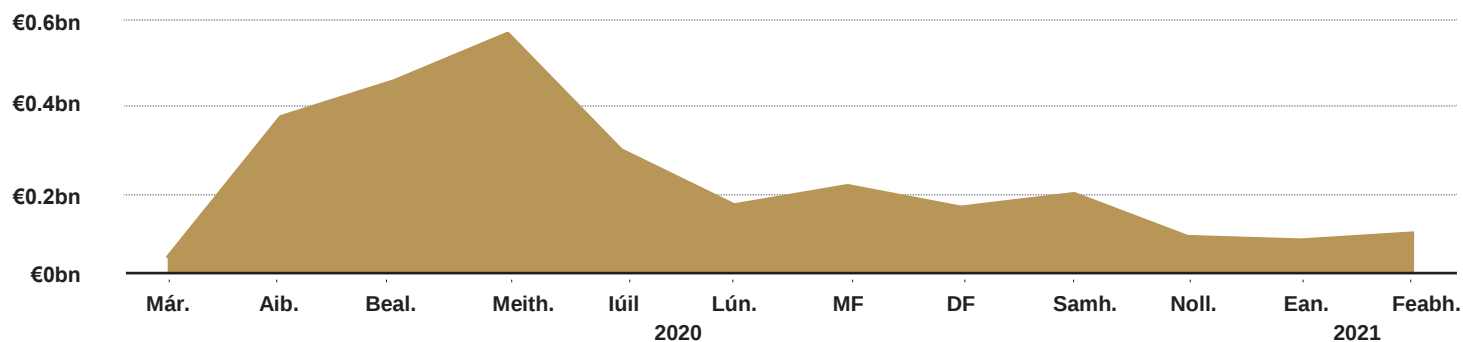
Fíor 2.7 Caiteachas Sláinte ar thacaí Covid-19

Fíor 2.8 Miondealú ar chaiteachas 'eile'

Fíor 2.9 Amlíne an chaiteachais Sláinte

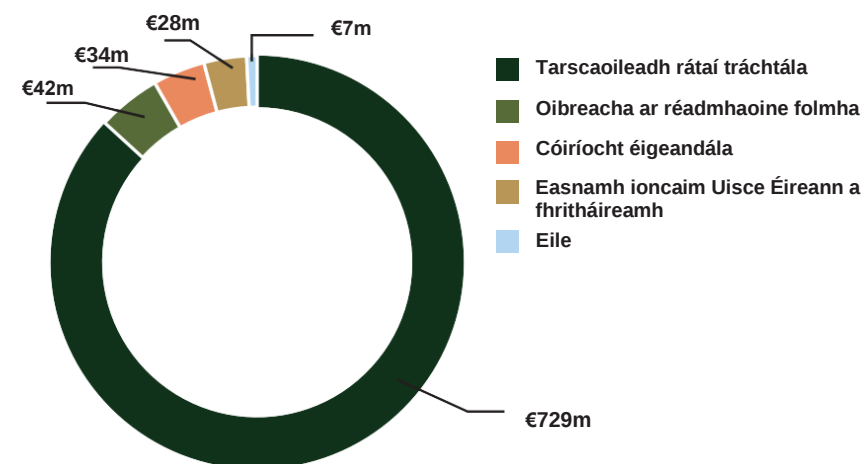
Cuid 2 Anailís de réir roinne (ar lean)

Tithíocht, Rialtas Áitiúil agus Oidhreacht

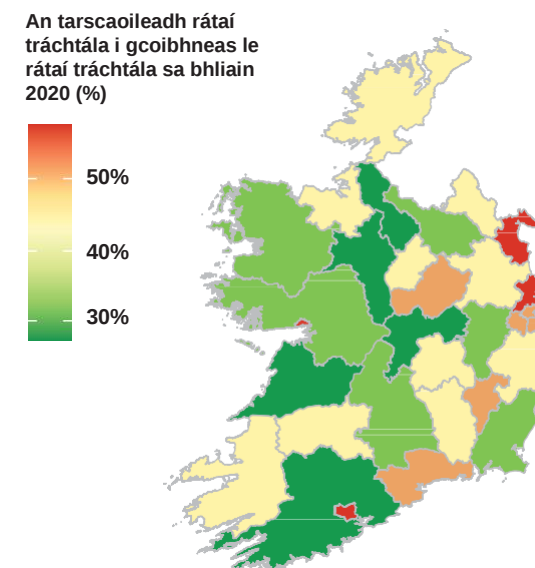
Suas go deireadh mhí Feabhra 2021, d'íoc an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht €840 milliún san iomlán amach i riocht tacaí.

Rinneadh an oibleagáid chun rátaí tráchtála a íoc le húdarais áitiúla a tharscaoileadh do ghnólaigh a raibh srianta trádála a bhaineann le Covid-19 ag déanamh difear suntasach dóibh. Rinneadh caillteanas an ioncaim sin a leigheas trí chistiú deontais breise a thabhairt d'údarais áitiúla ar chostas €729 milliún.

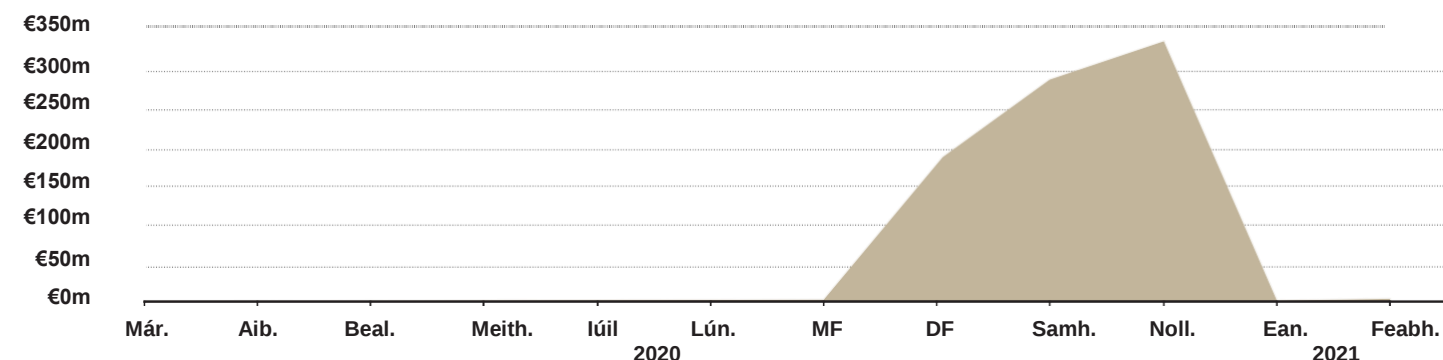
Fíor 2.10 Caiteachas Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht ar thacaí Covid-19

Fíor 2.11 Dáileadh an tarscaoilte rátaí tráchtála

Fíor 2.12 Amlíne an chaiteachais Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht

Foinse: An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht

Nóta: Thug an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht miondealú míosúil ar 95% dá caiteachas iomlán. Is é ollchaiteachas a léirítear san amlíne. Níl aisíocaíochtaí an tarscaoilte rátaí tráchtála arbh fhiú €2.8 milliún iad ar áireamh inti.

Cuid 2 Anailís de réir roinne (ar lean)

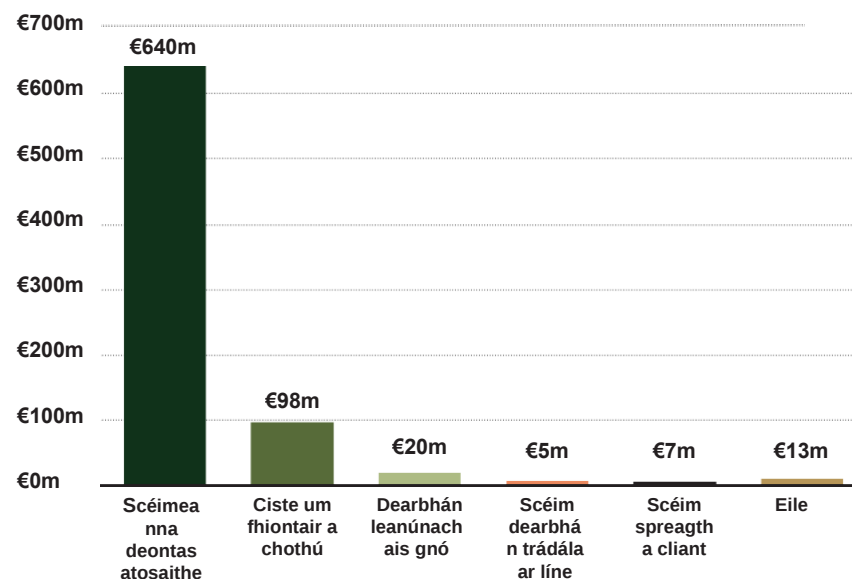
Fiontar, Trádáil agus Fostaíocht

Sholáthair an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta €783 mhilliún i riocht tacaí do ghnólachtaí a raibh tionchar ag Covid-19 orthu. Ina theannta sin, sholáthair an Roinn cistiú iasachta €82.5 milliún a bhaineann le Covid-19 trí Chorparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann agus trí Mhicrea-Airgeadas Éireann.

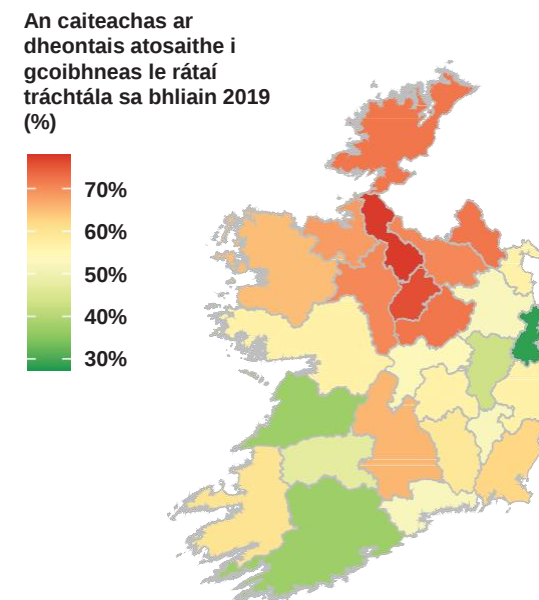
Ba iad na scéimeanna deontas atosaithe an tionscnamh lenar bhain an leibhéal is airde caiteachais, agus é cothrom le €640 milliún (féach caibidil 6 le haghaidh tuilleadh mionsonraí).

Reáchtáladh roinnt scéimeanna chun tacú le leanúnachas gnó freisin. Íocadh beagán os cionn €98 milliún faoin Scéim um Fhiontair a Chothú le beagnach 340 gnólacht, rud a bhí cothrom le meántacaíocht arbh fhiú thart ar €290,000 í in aghaidh an ghnólachta.

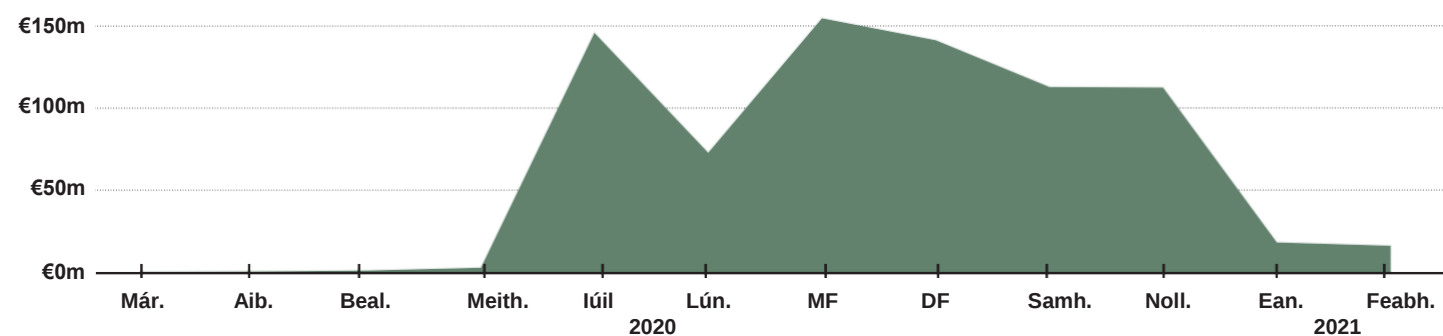
Fíor 2.13 Caiteachas Fiontar ar thacaí Covid-19

Fíor 2.14 Dáileadh na scéimeanna deontas atosaithe

Fíor 2.15 Amlíne an chaiteachais Fiontar

Foinse: An Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta

Cuid 2 Anailís de réir roinne (ar lean)

An Earnáil Oideachais

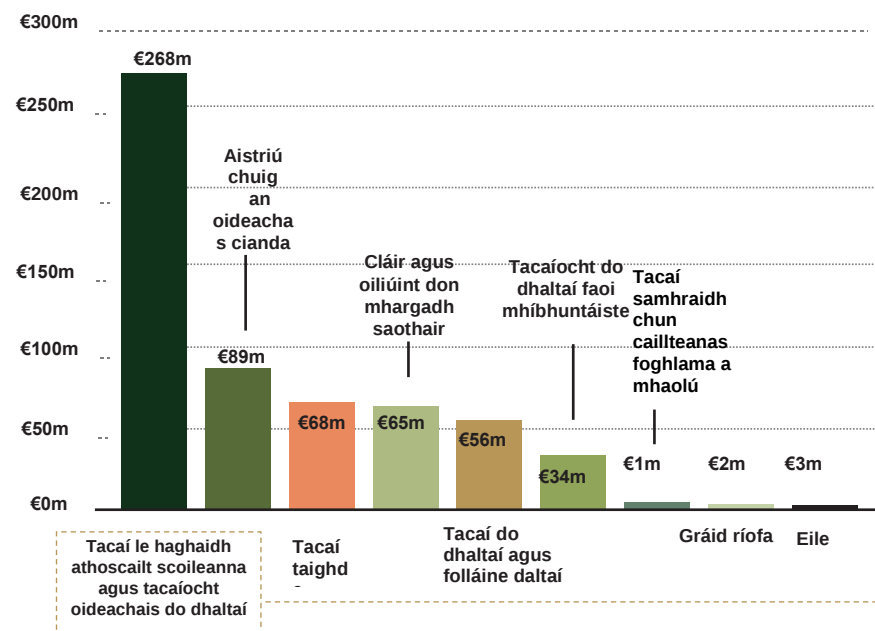
Le chéile, thabhaigh an Roinn Oideachais agus an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta

caiteachas díreach a measadh a bheith cothrom le €586 milliún de bharr Covid-19. Bhain beagnach leath an chaiteachais sin (€268 milliún) le tacaí le haghaidh athoscailt scoileanna agus le tacaí oideachais do dhaltai.

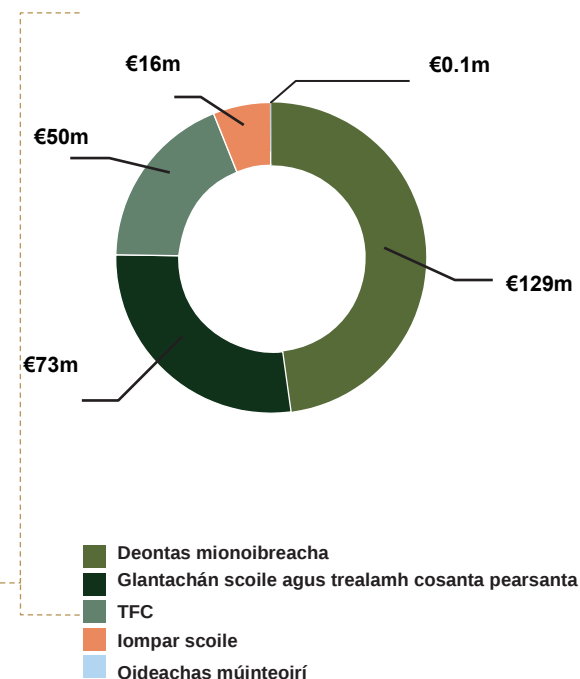
Cé gur athosclaíodh scoileanna i mí Mheán Fómhair 2020, ba i mí na Nollag 2020 a eisíodh an chuid is mó den tacaíocht airgeadais don earnáil.

Dúnadh scoileanna arís i mí Eanáir 2021, agus athoscailt chéimnithe ag tosú i mí Feabhra 2021.

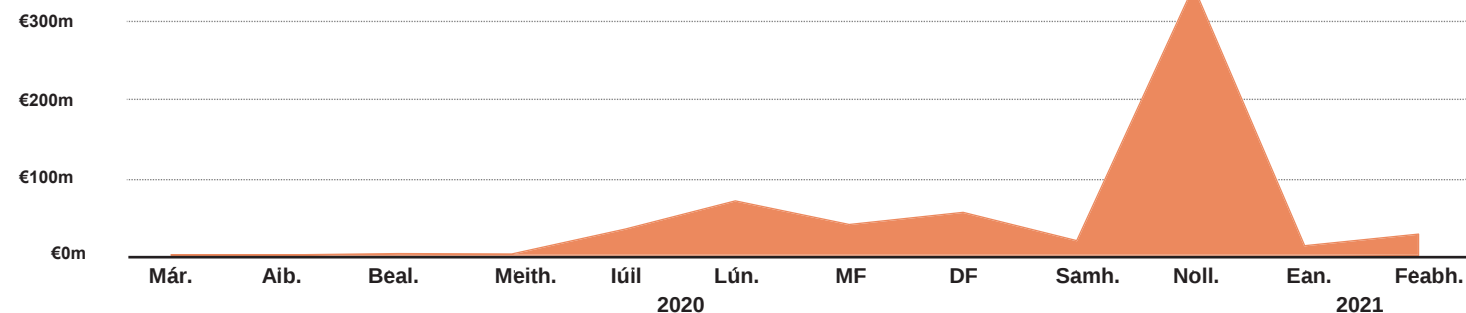
Fíor 2.16 Caiteachas Oideachais ar thacaí Covid-19 scoileanna agus ar thacaíocht oideachais do dhaltai

Fíor 2.17 Miondealú ar thacaí le haghaidh athoscailt

Fíor 2.18 Amlíne an chaiteachais Oideachais

Foinse: An Roinn Oideachais agus an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta

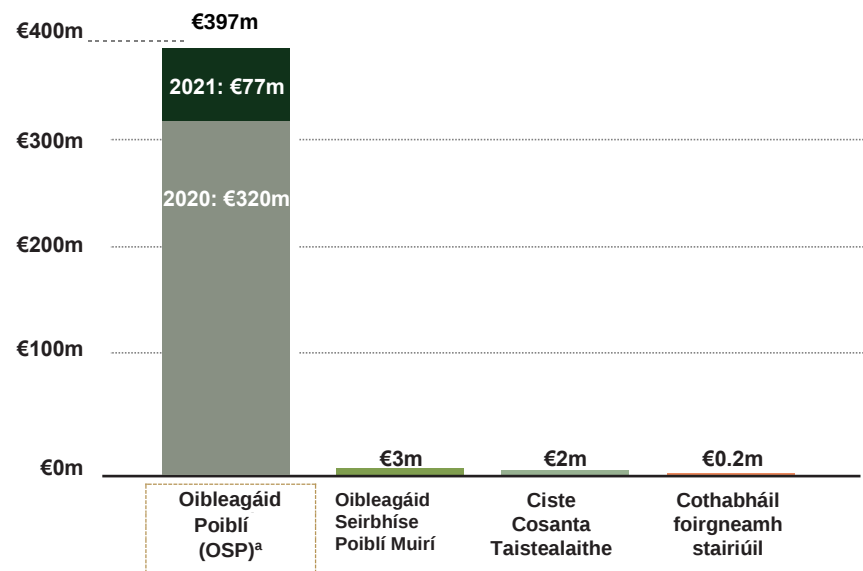
Cuid 2 Anailís de réir roinne (ar lean)

Iompar

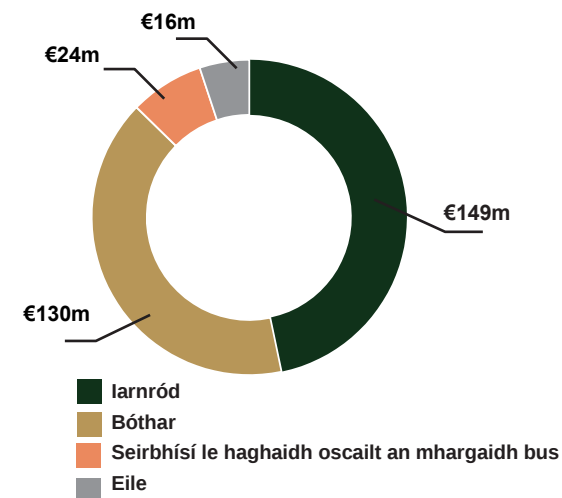
Bhí cur isteach suntasach ann ar an taisteal mar thoradh ar Covid-19. Tháinig laghdú suntasach ar an leibhéal éilimh ar an iompar poiblí (bunaithe ar an líon turas paisinéirí). Mar fhreagairt dó sin, tugadh tacaíocht airgeadais do chuideachtaí iompair i riocht deontas breise oibleagáide seirbhíse poiblí (OSP).

Is é an tÚdarás Náisiúnta Iompair a rinne na híocaíochtaí oibleagáide seirbhíse poiblí leis na cuideachtaí, agus leas á bhaint as an Vóta don Iompar. Bhí sé mar chuspóir leo a chinntiú go leanfaí le seirbhísí iompair atá tairbhiúil ón taobh sóisialta de a sholáthar.

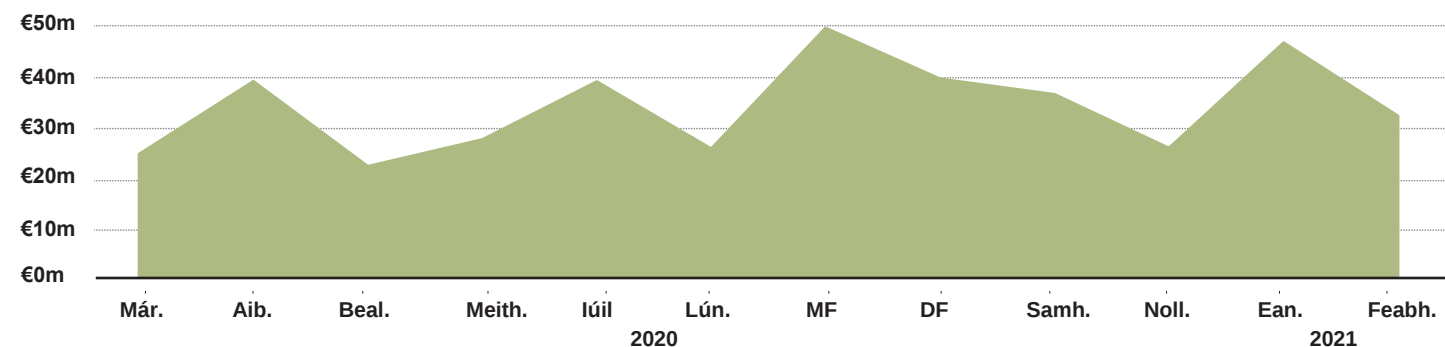
Fíor 2.19 Caiteachas Iompair ar thacaí Covid-19

Fíor 2.20 Anailís ar chaiteachas ar an scéim oibleagáide seirbhíse poiblí sa bhliain 2020

Fíor 2.21 Amlíne an chaiteachais Iompair

Foinse: An Roinn Iompair

Nóta: a Is meastacháin iad na figiúirí a sholáthair an Roinn do chaiteachas oibleagáide seirbhíse poiblí i mí Eanáir agus i mí Feabhra 2021.

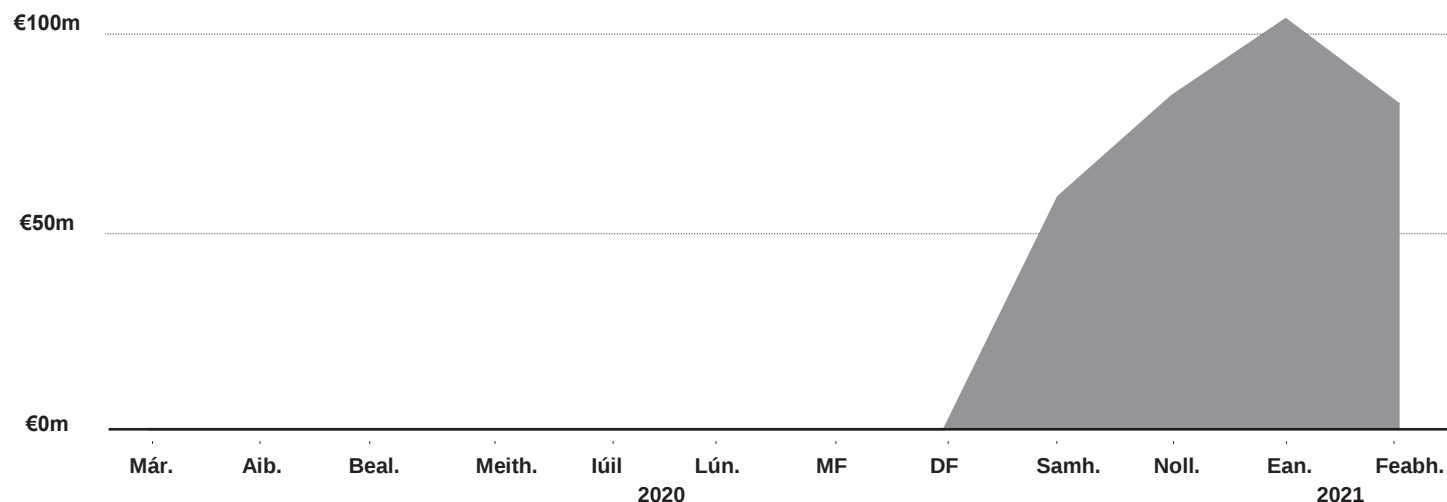
Cuid 2 Anailís de réir roinne (ar lean)

Na Coimisinéirí Ioncaim

Thabhaigh Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim caiteachas díreach €329 milliún ar scéim tacaíochta srianta Covid-19. Tosaíodh an scéim sin i mí Dheireadh Fómhair 2020 chun tacú le gnólachtaí a raibh na srianta a tugadh isteach chun paindéim Covid-19 a chomhrac ag déanamh difear suntasach dóibh. Féadfaidh duine cáilitheach a sheolann gníomhaíocht gnó éileamh a dhéanamh chuig na Coimisinéirí Ioncaim ar íocaíocht (ardchreidmheas chun críocha trádála), faoi réir suim uasta €5,000 do gach seachtain ina ndearna na srianta difear don ghnólacht.

Cistíodh na híocaíochtaí faoin scéim ó ollfháltais chánach.

Fíor 2.22 Amlíne chaiteachas na gCoimisinéirí Ioncaim

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

Cuid 3 Costas iomlán de réir cineál tacaíochta

Roinnt an chostais iomláin

Tá anailís ar an gcaiteachas iomlán de réir cineál faighteora leagtha amach i bhFíor 2.23, agus foinse an chistiúcháin léirithe i bhFíor 2.24.

Bhí tacaí do dhaoine aonair freagrach as 37% den chaiteachas ar fad a tabhaíodh, agus an chuid is mó díobh á gcistiú ag an Roinn Coimirce Sóisialaí. Bhí tacaí do ghnólaigh freagrach as 36% den chaiteachas, agus an chuid is mó díobh á gcistiú ag an Roinn Coimirce Sóisialaí agus ag an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta.

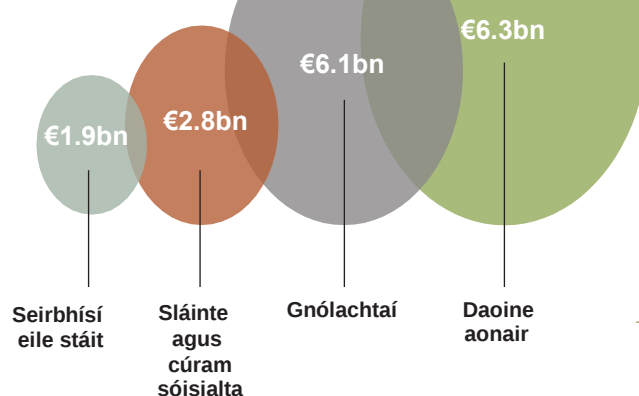
Tá amlíne an chaiteachais ar na príomhthacaí do dhaoine aonair agus do ghnólaigh suas go mí Feabhra 2021 leagtha amach i bhFíor 2.25.

Tá sláinte agus cúram sóisialta freagrach as 16% den chaiteachas iomlán. Is í an Roinn Sláinte a chistigh an chuid is mó den chaiteachas sin.

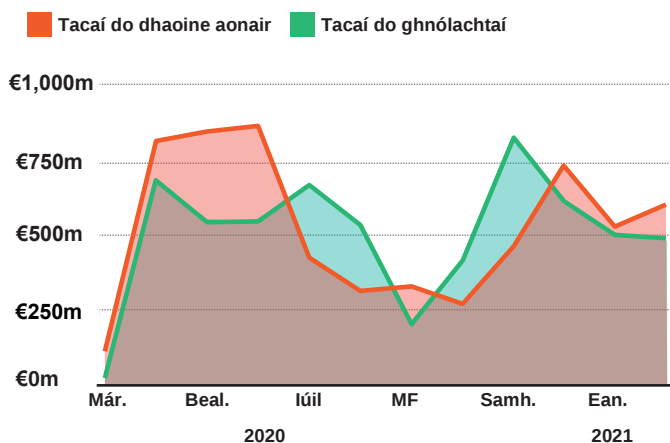
Fíor 2.23 Anailís ghrúpáilte ar chaiteachas ar Covid-19

Caiteachas iomlán:
€17.1bn

Cuspóirí na tacaíochta:

Fíor 2.25 Amlíne na dtacaí do dhaoine aonair agus do ghnólaigh

Foinse: An Roinn Coimirce Sóisialaí; an Roinn Sláinte; an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht; an Roinn Fiontar, Trádála agus Fostaíochta; an Roinn Oideachais; an Roinn Breisoideachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíochta agus Eolaíochta; an Roinn Iompair; an Roinn Dlí agus Cirt; an Roinn Talmhaíochta, Bia agus Mara; an Roinn Leanaí, Comhionannais, Míchumais, Lánpháirtíochta agus Óige; an Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil; an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail; an Roinn Turasóireachta, Cultúir, Ealaíon, Gaeltachta, Spóirt agus Meán; an Roinn Cosanta; Oifig na nOibreacha Poiblí; Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim.

Fíor 2.24 Anailís ghrúpáilte ar chaiteachas roinne

